

Leo Trotskij: Uttalande till Kominterns sjätte kongress (12 juli 1928)

[Ur *Challenge of the Left Opposition, 1928-1929*, New York: Pathfinder Press 1981, s 133-151.
Översättning från engelska, Göran Källqvist.]

(Trotskij skickade detta uttalande, i sitt eget namn, till Kominterns sjätte kongress. Det spreds vida omkring bland oppositionella, och stöddes av hundratals av dem i telegram till sjätte kongressen. Det var ett av fem dokument som Trotskij skickade till sjätte kongressen. De övriga fyra var: 1) "Kommunistiska internationalens programförslag – en kritik av grunderna"; 2) "Och sedan?" (båda dessa finns i [Tredje internationalen efter Lenin](#)); 3) "Plenarmötet i juli och högerfaran", som inte hade skrivits ännu och skickades till kongressen efter de andra fyra, och 4) "Några dokument angående ursprunget till legenden om 'trotskismen'", ett brev från november 1927 [som finns i [Stalins förfalskarskola](#) – öa]. Ur *Contre le courant*, 25 oktober 1928. Översatt från franska av David Keil och Robert Dees. Har jämförts mot det ryska originalet med tillåtelse av Harvard College Library – engelska utgivarens not.)

Kongressen som samlas nu äger rum efter ett intervall på fyra år, som präglats av internationella händelser av största vikt och av allvarliga misstag av ledarskapet. Den bolsjevik-leninistiska oppositionen, som undertecknad tillhör, har flera gånger uttryckt sin uppfattning om dessa händelser och misstag i dokument, artiklar och tal. Händelseutvecklingen har redan bekräftat eller tenderar alltmer att bekräfta de grundläggande och avgörande delarna av oppositionens syn på utvecklingen (dess bedömning av nederlaget i Tyskland 1923 och framtidsutsikten av en stabilisering av kapitalismen; dess åsikter angående en "demokratisk och pacifistisk era", fascismens och socialdemokratiens utveckling och relationerna mellan Amerika och Europa; parollen om Europas förenade sovjetiska stater; de strategiska frågorna om den kinesiska revolutionens och den anglo-ryska kommittén; frågor om Sovjetunionens ekonomiska utveckling; frågan om att bygga socialism i ett land; etc.).

Det är inom ramen för detta uttalande varken möjligt eller nödvändigt att återigen gå igenom dessa frågor, som vi redan har klargjort tillräckligt på andra ställen. Det räcker att upprepa att alla de principiella fel som ledarskapet har gjort är resultatet av deras reträtt från en marxistisk och bolsjevikisk linje till en centristisk linje, som fram tills mycket nyligen har gått alltmer åt höger.

Den felaktiga linje som så envist har följts i flera år har sedan 1923 varit oupplösligt knuten till den inre regimens förfall i Komintern och ett antal av dess sektioner, speciellt AUKP.¹ Under denna period har byråkratiseringen nått en omfattning och former som är helt utan motstycke och hotar själva grundvalarna för det internationella proletariats parti. Partiapparatens byråkratiska karaktär och godtycke syns allra tydligast och mest obestridligt i det faktum att ledarskapet i mer än fyra år tacklade världshändelser av största betydelse utan att sammankalla någon Kominternkongress.

Under denna tidsperiod omorganiserades den exekutivkommitté som valdes vid den femte kongressen fullständigt utan att det auktoriserades av någon kongress, och hela den ledarskapsgrupp som valdes vid den femte kongressen avsattes.

¹ Bolsjevikpartiet tog 1925 namnet Allunionens kommunistiska parti(bolsjevikerna) – öa.

Konsekvenserna av denna felaktiga linje, liksom de smärtsamma nederlag som den har orsakat, är: att Kominterns tillväxt och spridningen av dess inflytande har fördröjts; att Sovjetunionens ställning har försvagats internationellt; och att den ekonomiska utvecklingen och det socialistiska uppbygget i den första arbetarstaten har bromsat in.

Den vänstersväng som nu inleds bland massorna i Europa, och som fortfarande bara är i sina första stadier, ställer frågor av yttersta vikt för Komintern, och kräver en radikal förändring av dess linje och en omgruppering av dess inre styrkor. Lika brådskande krav ställer sovjetrepublikens politiska och ekonomiska situation på AUKP.

Den sjätte kongressen sammanträder vid en tidpunkt då det redan börjat bli uppenbart, att trycket från händelserna har medfört att den linje som ledarskapet har följt under de senaste åren har drabbats av ett totalt sammanbrott. En sväng åt vänster har visat sig, både i en rad resolutioner och i praktiska åtgärder som har vidtagits av AUKP:s centralkommitté och EKKI:s plenarmöte i februari.

Delar av denna motsägelsefulla vänstersväng återspeglas i det programförslag som läggs fram till den sjätte kongressen. Av just denna orsak har dokumentet en väldigt blandad karaktär, och kan inte på något sätt eller i någon grad fungera som vägledning för den internationella proletära förtruppen.

I två långa dokument som har skrivits till sjätte kongressen har undertecknad försökt göra en bedömning av programförslaget, analyserat i ljuset av de förändringar som har ägt rum av den internationella politiska situationen (speciellt under de senaste 5 åren), liksom en bedömning av den sväng som AUKP:s centralkommitté och EKKI:s februariplenum har gjort när det gäller situationen i Sovjetunionen och Komintern. Ett av dessa dokument har redan skickats. Det andra kommer att skickas till den sjätte kongressen samtidigt som detta uttalande.

Syftet med detta uttalande är att, på grundval av en tydlig och exakt genomgång av våra åsikter om den aktuella situationen och de uppgifter Komintern står inför, till Kommunistiska internationalens högsta organ ställa frågan om den bolsjevik-leninistiska oppositionens återinträde i partiet.

Den isolering som har påtvingats anhängarna till "Bolsjevik-leninisternas (oppositionens) plattform", sedan de har förts bort från huvudstaden och skilts från varandra med tiotusentals mil (deporterade till Sibirien, Centralasien, etc.), gör det helt omöjligt för dem att författa ett *gemensamt* uttalande. Brev som skickas till landsförvisade oppositionella (även rekommenderade brev) når bara i undantagsfall fram: ett brev av tre eller fyra kommer fram, och det efter 1, 2 eller 3 månaders intervall. Under dessa omständigheter tvingas jag skriva under det aktuella uttalandet med bara mitt namn. Om det hade förts en gemensam diskussion är det mycket sannolikt, till och med säkert, att det skulle ha gjorts betydande förändringar av texten. Men till och med den otillräckliga, stympade brevväxlingen med mina anhängare, tillåter mig att med full säkerhet slå fast att detta brev åtminstone i stora drag uttrycker uppfattningarna hos den överväldigande majoriteten, om än inte alla, av de som stöder oppositionens plattform, i synnerhet de många hundra som har landsförvisats.

Det går inte att tänka sig en riktig inrikespolitik i Sovjetunionen utan att Komintern har en riktig politik. För oss står därför frågan om Kominterns linje, det vill säga den internationella revolutionens strategiska linje, över alla andra frågor. Men en situation har utvecklats historiskt där nyckeln till Kominterns politik är AUKP.

Det är meningslöst att här tala om de omständigheter och orsaker som med rätta gav AUKP rollen som ledande parti i Komintern. Det berodde helt på att det ledarskap som AUKP utövade gjorde att Komintern i sanning gjorde enorma framsteg under de första åren av sin existens. Men sedan dess har den felaktiga politik som har förts av AUKP:s ledare, och byråkratiseringen av dess interna regim, inneburit att bolsjevismens fruktbara inflytande på Komintern på teorins och politikens områden alltmer har ersatts och avlägsnats av ”allianser” som har kokats ihop av funktionärer och administratörer.

Det förklarar både att det inte har ägt rum några kongresser på fyra år och att EKKI:s februarimöte röstade för en resolution som sa att ”oppositionen i AUKP räknar med sovjetmaktens fall”. Detta påstående misskrediterar bara de som tog upp det i exekutivkommittén och de som röstade för det. Det fläckar inte på något sätt ner bolsjevik-leninisternas (oppositionens) revolutionära ära.

Den nuvarande uppgiften är att bevara de bolsjevikiska teorierna och politiken – eller mer exakt få till stånd ett återfödande av dem – och deras avgörande inflytande över Kommunistiska internationalens unga partier, och samtidigt befria dem från systemet med ett byråkratiskt herravälde. Denna uppgift är oskiljaktig från uppgiften att förändra AUKP:s inriktning och interna regim.

Genom att på detta sätt basera oss på det internationella perspektivet och Kommunistiska internationalens grundläggande intressen, ska vi i detta uttalande rikta vår uppmärksamhet mot krisen i AUKP, grupperingarna i det och oppositionens därav följande plikter, som vi ser dem.

Bara ett ytligt tänkande kan undgå att se de oerhörda objektiva svårigheter som finns, och som i det nuvarande läget skulle möta alla ledarskap i AUKP. Dessa svårigheter beror framförallt på grundläggande orsaker, som landets småborgerliga karaktär och den kapitalistiska inringningen. De misstag som ledarskapet har gjort under de senaste 5 åren har dessutom lett till en ihållande inbromsning av takten, vilket i sin tur har inneburit en växande anhopning av ständigt nya svårigheter. Att ge någon skulden för misstag eliminerar inte resultaten av dem, och dessa blir i sin tur en objektiv omständighet. Varje ledarskap skulle vara tvunget att utgå från den nuvarande svåra objektiva situationen, och denna situation kompliceras enormt av den fortsatta, envisa anhopningen av misstag på misstag.

Det betyder att det inte finns någon enkel och snabb lösning. Till en viss punkt kan vi till och med anta att en beslutsam högerlösning, som utvidgar NEP:s gränser och minskar gränserna för monopollet på utrikeshandeln, skulle ge snabbare och mer omedelbara resultat än en vänsterlinje. Men dessa resultat skulle leda i en helt annan riktning. En kraftig [ökning] import av utländska varor och kapital – efter att monopollet på utrikeshandel avskaffas eller begränsas – lägre priser på [den statliga] industrins produkter, en utökad export, etc., skulle *under den omedelbart efterföljande perioden* leda till en minskad brist på proportioner, att ”saxskänklarna” sluts, en viss normalisering av marknaden, att byarna (dvs. de övre skikten) ”blir rikare”, och till och med att arbetslösheten tillfälligt minskar. Men de skulle vara framgångar på vägen till ett kapitalistiskt återupprättande, vilket efter flera korta stadier skulle införliva Sovjetunionen i den imperialistiska kedjan. ”Ryssland nr 2” skulle återigen bli imperialismens svagaste länk, och resultatet skulle bli en halvkolonial tillvaro. Men innan det blir uppenbart att högerkursen är en väg mot ett underutvecklat och beroende kapitalistiskt samhälle – ett samhälle med fruktansvärd utsugning av arbetarna och nya krig i de världs-imperialistiska herrarnas tjänst – kan högerpolitikens omedelbara resultat accepteras av en stor del av befolkningen på landsbygden och även i städerna, som en väg ut ur den återvändsgränd som

ekonomin nu befinner sig i, med ständig brist, brödköer och stigande arbetslöshet. Det är just här vi har högerlinjens politiska fara: efter den centristiska politikens smärtsamma erfarenheter skulle en högerlinje kunna ge bedrägligt ”lockande” resultat under den första delen av den väg som leder direkt till den kapitalistiska avgrunden.

Det finns inte och kan inte finnas något *enkelt* vänsterrecept som gör det möjligt att *på samma gång* lämna dessa svårigheter och gå framåt till socialismen. Inom ramen för ett enda land är det allmänt sett omöjligt att övervinna de svårigheter som beror på att världsrevolutionen dröjer. Detta ska sägas klart, bestämt och ärligt, på ett marxistiskt och leninistiskt sätt.

Men det är en dålig logik att dra pessimistiska slutsatser för Sovjetunionen bara för att det socialistiska uppbygget är oskiljaktigt beroende av den internationella revolutionen. Det är en lika dålig logik som att dra pessimistiska slutsatser om den tyska revolutionen utifrån det faktum att den är direkt beroende av framgångar för diktaturen i Sovjetunionen. Själva tanken att pessimism på ett logiskt sätt härrör ur det faktum att vårt socialistiska uppbygge är beroende av de internationella förhållandena – det är skamligt för en marxist.

Men även om revolutionens öde är en funktion av dess internationella karaktär, så följer av det inte alls att partierna i alla länder befrias från plikten att *göra allt de kan* på alla områden. Tvärtom ökar bara denna plikt, eftersom de ekonomiska misstag som görs i Sovjetunionen inte bara försenar uppbygget av socialismen i vårt land, utan på ett mycket direkt sätt slår mot världsrevolutionen.

Om en bestämd ekonomisk linje hade tagits i rätt tid, dvs. vid den tolfte kongressen, i syfte att med en korrekt politik övervinna den bristande balansen genom att fördela den nationella inkomsten och utöka industrialiseringen, skulle vår situation nu ha varit ojämförligt mer gynnsam. Även i detta fall skulle vi givetvis stå inför de grundläggande svårigheterna. Men under den världsomfattande kamp som vi för är samordning avgörande. Om den ekonomiska utvecklingen hade varit snabbare, och som ett resultat av det styrkeförhållandena mellan klasserna i landet vore mer gynnsamma för oss, så skulle vi mer bestämt gå i riktning mot seger för proletariatet i de mer utvecklade länderna.

En [verklig] vänsterlinje kan inte lova att vi kan bygga ”fullständig socialism” bara med hjälp av våra ansträngningar. Den kan inte ens utlova en fullständig seger över motsättningarna i landet, så länge motsättningarna i världen existerar. Men den skulle gradvis kunna upprätta en mer korrekt kontroll över de inhemska klassmotsättningarna – mer korrekt utifrån synvinkeln om den socialism som håller på att byggas. Den skulle kunna skynda på tillväxttakten, genom en riktigare politik för att fördela nationalinkomsten. Den skulle på ett mer systematiskt och seriöst sätt kunna befästa proletariatets grepp om den högsta makten över ekonomin. Det skulle kunna slå fast en klarare och fastare klasslinje inom all politik, det skulle kunna utveckla närmare band till Kominterns arbete, och skulle slutligen kunna garantera genomförandet av ett marxistiskt förutseende och ledarskap om den proletära världsrevolutionens grundläggande problem. Sammantaget är detta precis det som behövs för en seger i världsskala.

En verklig vänsterlinje skulle kräva en ekonomisk plan som sträcker sig över flera år, en plan som är väl genomtänkt, djärv och långtgående, som inte skulle svänga från den ena ytterligheten till den andra och drivas på av en manövrerande politik som är inriktad på konjunkturella förändringar. Ett sådant manövrerande är helt nödvändigt men kan aldrig vara avgörande. En vänsterlinje skulle också kräva enorm orubblighet från ledarskapets sida, förmåga att simma mot strömmen och vid-

makthålla en övergripande strategisk linje genom alla de svängningar som taktiken ålägger den. Men det kräver verklig optimism rörande den internationella proletära revolutionens frågor och – baserat på denna orubbliga grund – en djup tilltro till möjligheten av ett framgångsrikt socialistiskt uppbygge i vårt land.

Det enda man kan uppnå genom att utfärda cirkulärbrev uppifrån är en sicksackrörelse åt vänster. Men det går inte att genomföra en verklig vänsterlinje genom att utfärda cirkulärbrev. *För att genomföra en proletär, leninistisk vänsterlinje måste vårt parti få en ny inriktning, från topp till botten, och göra en omgruppering av krafterna.* Detta är processer som måste utvecklas på ett seriöst sätt under en lång period. Partiet måste återigen tillåtas ha ett eget fritt, gemensamt tänkande, sin egen kraftfulla och uthålliga vilja. Partiet måste sluta att frukta apparaten. Vi måste uppnå sådana förhållanden att apparaten inte kan och inte skulle våga hota partiet. Partiet måste återigen bli – partiet.

En högerpolitik är möjlig, och leder till tydliga och ganska snabba ”framsteg” – för kapitalismen. En vänsterpolitik är lika möjlig, en systematisk politik av proletär diktatur, socialistiskt uppbygge och internationell revolution. Det som inte är möjligt som en varaktig och framgångsrik politik (*än mindre* som en bolsjevikisk politik) är en så kallad ”vänsterlinje” som använder centristiska ”allianser” samtidigt som den trycker ner partiet och fortsätter att slå mot dess vänsterflygel. Om inte partiet överger detta vänstercentristiska sicksackande och tvingar det att ”växa över” i en verklig vänsterlinje, så kommer det oundvikligen att falla samman. Och det kommer dessutom att äga rum långt innan några praktiska resultat av betydelse blir uppenbara. I det ögonblicket kan det visa sig att högerflygeln sitter med alla korten, och den skulle omedelbart få förstärkningar på det nuvarande centrumets bekostnad, kanske till och med hitta sina ledare bland de som nu stöder centrumet.

Alla som tror att partiapparaten nuvarande vänstersväng har upphävt högerfaran har helt fel. Tvärtom *har denna fara aldrig varit så stor, så hotfull och så överhängande som nu.* Det farligaste ögonblicket för en vagn som är nära toppen på ett högt berg är när framhjulen redan har passerat toppen, medan större delen av vagnen med sin tunga last och passagerarna ännu inte har passerat. Det är just då som det krävs maximal ansträngning av hästarna och kusken, men ännu viktigare är att ”passagerarna” själva måste kliva av, ta tag i hjulens ekrar och knuffa på av all kraft. Problemen uppstår om passagerarna halvsover eller tvekar, eller om kusken vänder sig om, och med Artikel 58:s piska² driver bort de som sina bara händer flyttar hjulen framåt eller har satt ryggen mot vagnens bakdel för att fungera som bromsar. Det är i sådana ögonblick som vagnen av sin tyngd kan glida bakåt och börja krascha nerför berget. Aldrig har faran varit så stor, så hotfull och så överhängande som nu.

Vad innebär högerfaran under den nuvarande perioden? Det är inte lika mycket faran för en öppen, fullfjädrad borgerlig kontrarevolution som faran för *termidor*, dvs. en delvis kontrarevolutionär förändring eller omvälvning, som just på grund av att den är delvis under ganska lång tid kan fortsätta att skyla sig i revolutionära former, men i grund och botten redan har en avgjort borgerlig karaktär, så att en återgång från *termidor* till proletariats diktatur bara kan komma till stånd genom en ny revolution.

2 Artikel 58 är den paragraf i den sovjetiska brottsbalken som stadgar att straff ska utmätas mot de som är inblandade i kontrarevolutionär aktivitet riktad mot den sovjetiska staten. Den utnyttjades av stalinisterna för att fängsla, landsförvisa och senare döma oppositionella partimedlemmar till döden – öa.

Vi har upprepade gånger, i synnerhet vid centralkommitténs möte i februari 1927, hävdad att det centristiska ledarskapet, när det slog mot vänstern oundvikligen skulle dra med sig högerflygelns allt längre svans, både i och långt utanför partiet, en svans vars slut består av medvetna och stridbara termidorianer. Vi förutspådde att denna tunga svans oundvikligen skulle slå mot huvudet, och att sådana slag skulle kunna bli startpunkten för en djupgående omgruppering i partiet, det vill säga att högerflygeln på ett alltmer oförskämt sätt gör sig gällande, att partiets proletära kärna gör en allt skarpare och djärvare vänstersväng, och att den centristiska apparatfraktionen alltmer febrilt svänger fram och tillbaka och lite i sänder blir av med sina styrkor. Den oblodiga kulakrevolten 1927-1928 ägde rum med hjälp av partimedlemmar som ville "leva i fred med alla klasser", och är just ett slag från svansen mot huvudet.

Pravda har nu själv (i en ledare den 15 februari 1928) officiellt medgivit att det existerar en inflytelserik termidoriansk eller halvtermidoriansk flygel i partiet. Och inga efterföljande förbehåll kan dölja detta medgivande. Ty vad kan personer i ett proletärt parti som är beredda att närsomhelst slå mot vänsteroppositionen, men sedan vill leva i fred med kulakerna, och som drar mellanbönderna bakom sig mot sovjetmakten, vara annat än termidorianer? Med detta menar vi inte att alla som stöder denna politik medvetet vill gå hela vägen till termidor. Nej, termidorianerna, och än mer halvtermidorianerna, har aldrig kännetecknats av någon bred historisk medvetenhet. Detta enda faktum låter dem fullfölja sin roll i en annan klass' tjänst.

Så svansen har alltså utdelat ett slag mot huvudet, ett allvarligt slag som hittills dock bara inneburit en signal och en varning. Omgrupperingar har inletts i partiet, men är hittills mycket oklara och obetydliga. Ett uttryck för denna process är att den "vänstermanöver" som genomförts uppifrån har en tendens att bli en verklig sväng åt vänster. Således verkar partiets två framhjul – eller kanske bara ett av dem – redan vara över toppen, medan vagnen i sin helhet med sin tunga last fortfarande befinner sig i en sluttning som skulle kunna leda till att den störtar ner på ett fruktansvärt sätt.

Vad är oppositionens plikt mot partiet i detta utomordentligt kritiska läge? (Här talar vi givetvis om den verkligt leninistiska oppositionen, och inte de tillfälliga medresenärer som alltid är beredda att överge sina uppfattningar om det verkligen krävs av dem, och föredrar andra idéer som är lättare att försvara.)

För att klarare besvara frågan om oppositionens plikt måste man börja med den sämsta varianten: det vill säga hypotesen, att den termidorianska, kulakvänliga, borgerliga, byråkratiska svansen drar fördel av de misstag som ledarskapet har begått år efter år, den kroniskt bristande organiseringen av marknaden, de höga levnadsomkostnaderna, arbetslösheten, det sätt på vilket allt dras fram och tillbaka genom påbud uppifrån, att svansen vid toppen av något framtida berg, under ännu större svårigheter, kanske försöker rikta ett verkligt allvarligt slag mot huvudet, dvs. försöker gå från det nuvarande halvt lagliga kapitalistiska sabotaget till direkt inbördeskrig.

Är denna möjlighet utesluten på förhand? Nej, tyvärr inte. Speciellt om det uppstår internationella komplikationer. Alla som säger att det är uteslutet vaggas på ett förrädiskt sätt partiet till sömns.

Finns det orsak att frukta, att en ganska stor andel av den falska partimonolitismens ståndaktiga anhängare på ställen som Smolensk, Artemovsk, Sjachtij, och till och med Leningrad, till och med Moskva, i farans stund kommer att vackla, kliva åt sidan eller begå öppet förräderi? Vi inte bara *kan* frukta det, vi *måste* frukta det. De senaste avslöjandena lyfter knappt ett hörn av det byråkratiska

skynket. På detta område måste partiet förvänta sig stora faror.

Kan å andra sidan någon tänka sig en oppositionsmedlem som skulle säga: ”De har skapat den här situationen med sin politik, låt dem själva reda ut det!”? Nej det går inte att tänka sig en sådan medlem, om det inte är en vitgardistisk agent, en provokatör som har nästlat sig in i oppositionen i destruktiva syften. Oppositionens medlemmar kommer att kämpa för partiet, för diktaturen, för oktoberrevolutionen, så som man kan förvänta sig av personer som har visat sig vara osjälviskt hängivna när de under ytterst svåra historiska omständigheter har försvarat bolsjevismens fana, samtidigt som de drabbats av en storm av förföljelser och förtryck. Oppositionens kadrer har klarat prövningen. Om partiapparatusens byråkratiska dumhet i detta ögonblick av största fara skulle hindra oppositionens medlemmar från att inta sina platser i den reguljära armén, så kommer de ändå att kämpa mot klassfienden som gerillakämpar, ty en revolutionär försvarar revolutionen när det behövs utan att invänta order. Det hade inte funnits någon orsak att tala om detta, om det inte vore för de illvilliga och hysteriska skriken om oppositionens påstådda defaitism, att den ”räknar med sovjetmaktens fall”.

Speciellt värdelöst är påståendet att oppositionsmedlemmarnas agerande inte har någon betydelse för att försvara diktaturen eftersom de är så ”svaga”. Om oppositionen är så svag, varför har då apparaten, pressen, de officiella talarna, partiskolornas professorer sedan 5 år, och GPU under den senaste perioden, haft kampen mot oppositionen som sin viktigaste uppgift? Varför tar alla tal, artiklar, cirkulärbrev, instruktioner och böcker denna kamp som sin utgångspunkt, och varför återvänder de till den gång på gång? Oavsett hur starkt oppositionens faktiska och möjliga, nuvarande och framtida, inflytande är, så är en sak obestridlig: den proletära diktaturens parti kan under alla omständigheter räkna med dem, helt och fullständigt.

Men en annan mer omedelbart brännande fråga kvarstår: vad kan och skall oppositionen göra under den nuvarande krisen? Även här vill vi ställa alla frågor öppet, för att inte lämna något utrymme för förvirring eller missförstånd.

Kan oppositionen stöda högern mot centristerna som har den formella makten – för att hjälpa till att störta dem, ”hämnas” för de avskyvärda förföljelserna, grovheterna och illojaliteten, ”Wrangel-officeren”, Artikel 58 och andra medvetet ondskefulla handlingar? Det har förekommit sådana allianser mellan högern och vänstern under [tidigare] revolutioner. Sådana allianser har också ödelagt revolutioner. I vårt parti representerar högern det band som de borgerliga klasserna i hemlighet håller tag i för att dra in partiet på termidorens väg. För tillfället försöker centrum göra motstånd, eller halvt motstånd, mot det. Självklart kan inte oppositionen ha något gemensamt med sådana allianser, en sådan äventyrspolitik, och räkna med hjälp från högern för att störta centrum.

Oppositionen stöder varje steg, även tvekande sådana, i riktning mot en proletär linje, varje försök, även obeslutsamma sådana, att göra motstånd mot termidorianerna. Oppositionen gör det och kommer att göra det helt oavsett om centrum, som fortsätter att titta åt höger, vill det eller ej. Oppositionen ställer givetvis inte upp några förhandsvillkor för detta, kräver inga överenskommelser, eftergifter, etc. Den tar helt enkelt hänsyn till det faktum att centrumets nuvarande sväng går parallellt med, om än på visst avstånd, från den bolsjevikiska politikens strategiska linje.

Vi har redan sagt (senast i vårt uttalande som kamrat Smilga läste upp vid den femtonde kongressen) att oppositionen, även om den utesluts ur partiet, inte anser sig vara befriad från sina plikter

mot partiet, eller från sitt ansvar mot landet för partiet i sin helhet. Vi kan här bara upprepa det vi har sagt förut. Det betyder i synnerhet att varje oppositionsmedlem, trots förföljelser, uteslutning, Artikel 58, etc., är redo att precis som tidigare utföra de uppdrag som partiet anförtror honom, oavsett sin inställning till dess ledarskap och den regim som detta ledarskap försvarar.

Men kan oppositionen ur politisk synvinkel vara ansvarig inför partiet för de plötsliga svängar som har genomförts i namn av en riktig leninistisk linje? Nej, det kan den inte. Oppositionens stöd till varje riktigt steg, även halvhjärtade, i riktning mot en proletär linje kommer aldrig vara som partiets källborgares ja-sägande till apparatens centrism (även om den är en vänstercentrism); oppositionen kommer aldrig att med tystnad förbigå centristernas benägenhet att bara göra saker till hälften, deras osammanhängande agerande, misstagen de fortsätter att göra, och den kommer aldrig att hycklande bortse från deras revisionistiska teorier, som röjer vägen för nya, ännu större misstag. Samtidigt som oppositionen stöder varje steg som centrum tar åt vänster, så bör den (och kommer den att) kritisera dessa steg för att vara helt otillräckliga och för att hela den nuvarande svängen inte är garanterad, eftersom den genomförs på basis av order uppifrån och inte verkligen utgår från partiet. Oppositionen kommer kompromisslöst att fortsätta avslöja de enorma faror som inkonsekvenserna, bristen på teoretisk eftertanke, och den nuvarande motsägelsefulla politiska linjen orsakar för partiet, den politiska linje som grundar sig på ett block mellan centrum och högern mot vänsterflygeln.

Kan oppositionen under dessa förhållande avsäga sig sin plattform? Nu mindre än någonsin. Att göra det vore lika med att avsäga sig en gediget genomtänkt, generaliserad och systematisk grund till en verklig vänsterlinje. Det skulle vara den allra bästa tjänsten till högern, vars förhoppningar och planer bara kan grunda sig på den centristiska linjens sicksackande och brist på sammanhang. *Det enda riktiga, seriösa och ärliga sättet att överhuvudtaget stöda varje progressivt steg som centrum tar, är att fortsätta att kämpa för de tankar och förslag som uttrycks i plattformen.* Det är bara på detta villkor som man kan ha något verkligt hopp om att partiet med hjälp av inre reformer lyckas förvandla ledarskapet vänstercentristiska sväng till en verklig leninistisk linje.

Är denna kamp för oppositionens plattform förenlig med partiets enhet? Under en byråkratisk – det vill säga orättfärdig och ohälsosam – regim kan en sådan kamp tillfälligt visa sig vara oförenlig med enhet, vilket uteslutningen av oppositionen från partiet visade. Men det cirkulärbrev som centralkommittén utfärdade den 3 juni är framförallt ett öppet (om än framtvingat) medgivande av den ohälsosamma och outhärdliga regim som har skapats i vårt parti under de senaste 5 åren, och som fortfarande måste förändras radikalt. Under en frisk regim är även en ytterst hård kritik av de principiella fel som centralkommittén har begått helt och hållet förenlig med partiets enhet och järndisciplin i handling. När de verkliga åsiktsskillnaderna nu har genomgått händelsernas enorma prövning, så skulle de ganska enkelt kunna övervinnas av partiet, om det återerövrade sina grundläggande rättigheter. Alla frågor strålar samman kring denna fråga [om partidemokrati].

Är kampen för de övertygelser som förs fram i bolsjevik-leninisternas (oppositionens) plattform förenlig med att ge upp de fraktionsmetoder som har använts för att försvara dessa åsikter? Under en regim som, enligt det uttryck som användes i samma cirkulär från 3 juni, är smittad av ”den mest ondskefulla byråkratism”, stämplas all kritik av centralkommitténs eller en landsbygdskommittés, en distriktkommittés, eller en cellsekreterares åsikter som ”fraktionism”, och ofta tvingas kritiker in på en fraktionistisk väg. Under en regim som verkligen grundar sig på ”självkritik” – eller rättare sagt på *partidemokrati* – skulle en kamp för de uppfattningar som uttrycks i plattformen vara

fullt möjliga. Oppositionen är helt villig att försvara sina uppfattningar genom att bara använda de strikt reglerade normerna i partiets procedurer, så länge dessa bestämt grundar sig på den tionde kongressens två nära relaterade resolutioner, den som förbjöd fraktioner och den om partidemokrati.

Inte heller efter de senaste manifesten och cirkulärbreven har oppositionen några illusioner om partiregimen. Enfaldig godtrogenhet, som misstar ord för handling och motsägelsefulla manifest för en konsekvent och bestämt garanterad vänsterlinje, är en egenskap som aldrig har funnits och aldrig kommer att finnas hos en proletär revolutionär, i synnerhet en som har gått igenom de senaste fem årens erfarenheter och verkligen har tänkt igenom historien.

Aldrig har fraktionalismen tårt på partiet så mycket som nu, efter försöket att på ett mekaniskt sätt skära bort oppositionen. Högern, buffertgruppen, centrum, de två ”ångerfulla” halvorna i Leningradoppositionens ledarskap, bolsjevik-leninisterna (oppositionen) – detta är de huvudsakliga grupper som nu finns i partiet, utan att räkna med underfraktioner. Genom sin formlöshet och sina idéers och sin politikets motsägelsefulla natur, är den ledande fraktionens centrism en verklig grund för all möjlig fraktionalism, av både vänster- och högersort. Ytliga åtgärder – manifest plus arresteringar – kommer inte att rädda oss från denna situation. Bara en riktig linje som har utarbetats och genomförts av partiet i sin helhet kan besegra den fraktionalism som slukar partiet.

Det går bara att åstadkomma en korrekt linje med hjälp av partikritik, och rikta in den på de grundläggande förändringar av linjen och bristerna i partiregimen som har uppstått under de senaste 5 åren. Vi måste fördöma en felaktig politik för att röja vägen för en riktig politik. Vad gäller den ”självkritik” som tillkännages i manifest och artiklar, har det hittills bara varit ett sätt att ge utlopp åt basmedlemmarnas missnöje genom att kritisera misstag av sekundär betydelse och offra hundra eller tvåhundra byråkrater som syndabockar. Kritik av hur politiken genomförs beskrivs som bra, hälsosam och ”metodisk”. Kritik av ledarskapet sägs vara destruktiv, fördärlig, oppositionell. Om ”självkritiken” inte överskrider dessa begränsningar, så kommer hela vänstersvingen bara att bli ett skadligt fiasko.

Att få den byråkratiskt legaliserade ”självkritiken” ut ur denna återvändsgränd och in på partidemokratins väg är partiets egen uppgift. För att lyckas med de djupgående reformer som krävs för att partiet ska kunna leda revolutionen ur sin nuvarande kris måste denna uppgift lyckas. För att lösa detta dubbla problem – återställa hälsan i sina egna led och i sovjetstaten – behöver partiet först och främst klarhet i sina teorier.

Således är det oppositionens plikt att höja rösten som en del av den ”självkritik” som vissa mycket inflytelserika centriska byråkrater bara ser som en säkerhetsventil för det hopade missnöjet, men som i verkligheten borde bli en integrerad del av partidemokratien. Framförallt måste oppositionen hjälpa partiets led (inte bara i AUKP, utan i hela Komintern) att motarbeta den byråkratiska strävan att hindra ”självkritiken” från att beröra den politiska linjens och partiledningens grundläggande problem.

Erfarenheterna av den sovjetiska ekonomiska politikens kvalitet, den tyska revolutionära rörelsen 1923-1928, erfarenheterna under den kinesiska revolutionen och av den anglo-ryska kommittén måste belysas, analyseras och studeras ur alla aspekter. Utan detta finns ingen väg framåt.

Samtidigt är det oppositionens plikt att uppmärksamt ge akt så att inte ”självkritiken” (som om den fortsätter att utvecklas oundvikligen kommer att stöta på alltmer byråkratiska hinder) övergår i en

partifientlig riktning och ger anarkisterna och mensjevnikerna vatten på sin kvarn. Den opportunistiska politiken och byråkratiska regimen skapar oundvikligen den sortens elakartade reaktioner bland arbetarmassorna. Bara oppositionen kan skydda partiet mot detta gissel, eller åtminstone minska reaktionen till ett minimum, genom att återskapa och stärka självförtroendet hos partiets arbetare, genom att skoningslöst avvisa tvetydigheter eller anpassning till apparaten, genom att öppet kämpa för hela sitt program – med ett ord genom att orubbligt följa den leninistiska linjen.

Förklarad på detta sätt besparar vår principiella inriktning oss besväret att tillbakavisa den idé som tillskrivs oss, att partiet har blivit termidorianskt, eller att termidor, dvs. en kontrarevolutionär statskupp, redan är ett fullbordat faktum. Den hysteriska envishet med vilket denna ”tanke” sprids, trots att den inte har något gemensamt med vår ståndpunkt och bara gynnar våra klassfiender, vittnar bara om våra motståndares svaghet på den teoretiska kampens område, en svaghet som härrör ur centristernas allmänna oförmåga att förstå den historiska processens levande dialektik.

På samma nivå befinner sig försöken att tillskriva oss åsikten att Komintern inte längre är världsproletariatets förtrupp och behöver ersättas av en nytt internationellt förbund.

Vi har hela tiden sagt, och vi upprepar, att vi inte kan ta ens skuggan av ansvar för de som tror att AUKP:s och Kominterns avfall från klasslinjen (en process som otvivelaktigt har ägt rum under de senaste åren) är en obotlig och oåterkallelig process, eller för de som inte ser eller förnekar alla revolutionära tendenser eller krafter i AUKP eller Komintern, och som därför direkt eller indirekt vänder ryggen till dessa organisationer.

På samma sätt förnekar vi allt ansvar för politiken att ställa upp med oppositionskandidater parallellt med kommunistpartiets kandidater, en politik som vi fördömde på förhand och varnade för i ett brev som skickades utomlands. Eftersom detta brev publicerades i *Pravda* (15 januari 1928), så utgör de fortsatta anklagelserna att vi solidariserar oss med politiken med parallella kandidater bara ännu ett av [ledarskapets] många försök att på ett grovt sätt lura sitt eget parti för att på ett eller annat sätt rättfärdiga användningen av förtryck.

Vi grundar alla våra kalkyler på det faktum att det i AUKP, Komintern och Sovjetunionen finns enorma inre revolutionära krafter som nu trycks ner av det oärliga ledarskapet och den outhärdliga regimen, men som med erfarenheter, kritik och klasskampens framsteg i hela världen är fullt förmögna att rätta till ledarskapets linje och säkerställa en riktig proletär inriktning.

Ledarskapets nuvarande försök att undkomma konsekvenserna av sin egen politik genom att slå in på en väg till vänster istället för till höger, och upprepa och delvis använda oppositionens tankar och paroller, genomförs under ännu vaga och outvecklade påtryckningar från partiets proletära kärna. De utgör ett av bevisen för att vår allmänna analys och kalkyler är riktiga.

Med all kraft kommer vi att hjälpa till för att partiets och klassens inre krafter ska kunna korrigera politiken med minsta möjliga omvälvningar i AUKP, arbetarstaten och internationalen.

Vi tillbakavisar fullständigt anklagelsen att våra tidigare uttalanden att upphöra med det fraktionella arbetet inte var allvarligt menade. Dessa deklARATIONER utgick alltid från ett minimum av god vilja från den officiella majoritetens sida, så att en partiregim skulle garanteras under vilken det skulle vara möjligt att försvara sina ståndpunkter med de normala arbetsmetoder som har utarbetats under partiets hela historia. Det är alltid möjligt för den allsmäktiga byråkratiska apparaten, som kämpar

för sin okränkbarhet och beständighet, att på ett mekaniskt sätt stänga alla vägar utom fraktionellt arbete för partimedlemmarna. När vi skrev våra uttalanden som tillkännagav vår avsikt att avsäga oss fraktionella metoder, så hänvisade vi alltid till Lenins läror om det proletära partiet och de grundläggande villkor som finns för det ska ha en frisk tillvaro. I synnerhet hänvisade vi till resolutionen från 5 december 1923, som sa att byråkratismen tvingar partiets bästa medlemmar till isolering och fraktionism.³ För oss var, och är, inte denna deklaration bara en formalitet. Den uttrycker frågans kärna.

Ännu mer malplacerade och illvilliga är anklagelserna att oppositionen, trots sina uttalanden att den skulle underordna sig partiets resolutioner och upphöra med det fraktionella arbetet, i själva verket fortsatte med det även efter den femtonde kongressen. Vårt löfte vid kongressen förutsatte att vi skulle förbli medlemmar i partiet, och följaktligen få möjlighet att kämpa för våra uppfattningar inom dess led. Annars skulle denna utfästelse bara innebära att avsäga sig all politisk aktivitet överhuvudtaget, en utfästelse att sluta tjäna partiet och den internationella revolutionen. Bara fullkomligt korrumperade byråkrater kan kräva ett sådant avsägande från revolutionärer. Bara föraktliga överlöpare skulle ge ett sådant löfte.

På grundval av dessa principiella ståndpunkter kan vi inte ha något gemensamt med de så kallade leninister som lurar partiet, försöker använda diplomati om klasskampen, leka kurragömma med historien, låtsas med sina misstag medan de i hemlighet hävdar att de har rätt, skapa myten om ”trotskism”, krossa den och sedan försöka återupprätta den – med ett ord att tillämpa en ”Brest-Litovskpolitik” på partiet, det vill säga tillfällig, låtsad kapitulation i hopp om hämnd. En sådan är tillåten mot en klassfiende, men fullständig äventyrspolitik i förhållande till sitt eget parti.

Vi känner avsky mot den bysantinska filosofin om att avsvära sig, enligt vilken omsorg om partiets enhet skulle innebära att man idag, i vår tidsålder, under den proletära diktaturens epok, måste avsäga sig sina åsikter eller överge försvaret av dessa åsikter om dagens ledare av prestigeskäl anser dem vara otillåtliga, eller beslutar att använda statens resurser för att trakassera de som har dessa åsikter. Vi skulle betrakta oss själva som brottslingar om vi under 5 år hade fört en bitter kamp i partiet i namn av principer som är så tänjbara att vi kan avsäga oss dem på order eller under hot om att uteslutas ur partiet. Att tjäna partiet går inte att skilja från att kämpa för en riktig politisk linje. Bara en föraktlig låtsasmedlem i partiet skulle låta rädslan för att tillfälligt förlora sin partibok, oavsett hur smärtsamt det än må vara, vara större än plikten att kämpa för partiets grundläggande traditioner och för dess framtid.

Det hålls tal med innebörden att oppositionens nuvarande inställning (att vara trogen sina övertygelser och kämpa för dem) är oförenlig med dess deklarationer om partiets enhet. Dessa tal stinker av falskhet. Om vi trodde att partiets utveckling fullbordades vid den femtonde kongressen, då skulle det inte ha funnits något annat historiskt alternativ än att skapa ett annat parti. Men vi har redan sagt att vi inte har något gemensamt med en sådan bedömning. Om det i samband med krisen med hamstring av spannmål, i förbigående och som av en slump, blev uppenbart att det inom partiet finns en stark och inflytelserik fraktion som vill ”leva i fred” med alla klasser; om på kort tid händelserna i Sjachtij, Artemovsk, Smolensk och många fler, kom i dagen – så visar detta att det oundvikliga åtskiljandet i partiet, processen av klargöranden och utrensningar, ännu återstår att åstadkomma; partiets verkligt proletära kärna kommer fortfarande att ha tillräckliga möjligheter att

3 Se ”The New Course Resolution”, i *Challenge of the Left Opposition, 1923-25*.

inse att vår bedömning av partiets politik, dess sammansättning, av de övergripande utvecklingstendenserna, bekräftas av avgörande viktiga fakta. Även när vi är tillfälligt placerade utanför partiet av en lögnaktig och ohälsosam regim, fortsätter vi att leva med partiet för att arbeta för dess framtid. Eftersom vår handlingslinje och våra perspektiv är riktiga, eftersom våra metoder för att kämpa för de leninistiska övertygelserna har en verklig partikaraktär, så kan ingen kraft i världen slita loss oss från detta parti eller ställa oss i motsättning till den internationella proletära förtruppen och den kommunistiska revolutionen. Minst av allt går det att uppnå genom att använda Artikel 58, som bara vanäroar de som sänker sig till att utnyttja den mot oss.

Den motsättning som tvingar oss att formellt bli kvar utanför partiet, medan vi å dess vägnar kämpar mot de som desorganiserar och undergräver det inifrån, är en motsättning som har skapats av livet själv under historiens gång. Den går inte att undkomma med juridiska spetsfundigheter som bara leder till att man föraktligt avsvär sig sina idéer. Den motsättning som påtvingas oss är bara en delvis yttring av djupare, mer övergripande motsättningar. Den går bara att verkligen lösa genom att tillämpa leninistiska metoder på de grundläggande problem som Komintern och AUKP står inför. Fram tills dess kommer oppositionen att fortsätta att vara det kriterium med vilken partiets politiska linje och regim bedöms.

Repressalierna mot oppositionen för dess kritik mot centralkommittén, en kritik som fullständigt har bekräftats av fakta och nyligen oavsiktligt har styrkts av centralkommitténs egna delvisa åtgärder och beslut, är de tydligaste exemplen på apparatregimens sämsta metoder och partiledningens allra sämsta sidor. Partiet terroriseras fortfarande av nya uteslutningar och landsförvisningar av oppositionens medlemmar, trots de lugnande cirkulärbreven. Frågan om att återinsätta oppositionens medlemmar i partiet, hämta tillbaka de förvisade, befria fångarna, blir det viktigaste beviset, ett ofelbart sätt att bekräfta, och det första tecknet på, hur allvarligt menade och djupgående de senaste svängarna till vänster är. Partiet och arbetarklassen kommer inte döma utifrån ord utan utifrån handlingar. Det var Marx', Lenins och oppositionens lärdom.

Kominterns sjätte kongress kan i stor utsträckning underlätta ett återupprättande av partiets enhet genom att bestämt tillråda AUKP:s centrala institutioner att omedelbart upphäva användningen av Artikel 58 mot oppositionen, en användning som grundar sig på grov politisk illojalitet och ett gement maktmissbruk. Att bolsjevik-leninisterna (oppositionen) åter får komma med i partiet är ett oundgängligt och oundvikligt villkor för en verklig sväng i riktning mot den leninistiska vägen. Det gäller förstås inte bara AUKP utan också Kominterns alla andra sektioner.

Varje oppositionsmedlem som återtar sin rättmätiga plats i partiet – från vilken, upprepar vi, ingen kraft eller resolution kan skilja dem – kommer att göra allt de kan för att få ut partiet ur den nuvarande krisen och övervinna fraktionismen. Det kan inte finnas något tvivel om att ett sådant åtagande kommer att få ett enhälligt stöd från alla bolsjevik-leninister (oppositionen).